

HAMMARÖ KOMMUN

SAMRÅDSUNDERLAG

VÄGPLAN RUDSVÄGEN & LINDESNÄSVÄGEN

RAMBÖLL KARLSTAD

VÄGPLAN

RUDSVÄGEN & LINDENÄSVÄGEN

Hammarö kommun

Box 26

663 21 Skoghall

Besök: Lagergrens gata 8

Kontaktperson

Lars-Åke Tärnbro, Hammarö Kommun

Datum 2019-11-20

Uppdragsnummer 1320038232

Utgåva/Status Utkast 1

Markus Jansson, uppdragsledare

Klas Andersson, biträdande uppdragsledare

Maria Danling, handläggare miljö

Sofia Juhlin-Dannfelt, handläggare

Ramböll Sverige AB

Östra Torggatan 2C

652 24 Karlstad

Telefon 010-615 60 00

Organisationsnummer 556133-0506

SAMMANFATTNING

Det aktuella dokumentet utgör samrådsunderlag till vägplanen för väg 561 och väg 566. Detta samrådsunderlag är en del av planläggningsprocessen, som slutligen leder till en vägplan. Det finns idag ingen gång- och cykelväg längs dessa vägar och därav är ett av vägplanens syften att planlägga för en ny gång- och cykelväg längs med hela vägstråket. Det andra syftet är att göra justeringar och breddningar på olika platser på bilvägen, för att öka trafiksäkerheten. Med anledningen av den planerade utbyggnaden på östra Hammarö kommer trafiken att öka på väg 561 och väg 566. För att möjliggöra för fler människor att resa hållbart vill Hammarö kommun anlägga en gång- och cykelväg längs den aktuella sträckan. Dessutom önskar kommunen att höja standarden på några hållplatser längs utredningsområdet. I samband med planläggningen en ny gång- och cykelväg planeras även vägen få en delvis ny sträckning med syftet att öka trafiksäkerheten för både bilister och oskyddade trafikanter. Syftet med projektet och vägplanen är att:

- Förbättra möjligheterna för gång-, cykel- och kollektivtrafik längs Rudsvägen och Lindenäsvägen
- Öka trafiksäkerheten för bilister och oskyddade trafikanter

Föreslagen sträckning går söder om väg 561 hela vägen till Rud och föreslås korsa under Hallerudsleden genom en ny GC-tunnel. För den del av sträckningen som går ut mot Lindenäs längs väg 566 ändrar sträckningen sida genom en passage över vägen, därefter fortsätter gång- och cykelvägen på den norra sidan av Lindenäsvägen och fortsätter fram till att den kommunala vägen övergår till enskilt huvudmannaskap. Genom att anlägga gång- och cykelvägen på den norra sidan av denna sträcka minskas även intrånget på olika fastigheter. Planen innefattar även breddning på bilvägen på väg 566 från Östanås till Lindenäs. Förslaget inkluderar en ny bilväg på väg 561 från Larberg till Geterud och justeringar vid kurvorna Stenbacken och Rud. Vägplanen bidrar till att uppnå kommunens vision i översiktsplanen för framtida utveckling av samhället.

Planen innebär att skogs- och jordbruksmark kommer tas i anspråk, men eftersom föreslagen sträckning till största del är lokaliserad i direkt anslutning till befintlig väg blir markintrånget och påverkan på landskapsbild begränsad gentemot dagsläget. Däremot den nya sträckningen medför en marginell påverkan på landskapsbild. Föreslagen GC-tunnel kan ge eventuell påverkan på grundvattnet men vidare utredningar behöver göras. Det finns inga kända fornlämningar,

byggnadsminnen, riksintressen eller naturvärden som bedöms påverkas av projektet. Den planerade gång- och cykelvägen ligger dock i eller i nära anslutning till, av kommunen, utpekade kulturmiljöområden och enskilda kulturmiljöobjekt. Eftersom föreslagen sträckning följer befintlig väg bedöms objekt och områden inte påverka varken fysiskt eller visuellt. Hela området för vägplanen utgör riksintresse för friluftslivet men planen bedöms inte strida mot riksintressets syfte. En ny gång- och cykelväg bedöms däremot kunna ha en positiv påverkan på friluftslivet i området då den ökar tillgängligheten till Vänern.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	BESKRIVNING AV PROJEKTET	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	PLANLÄGGNINGSPROCESSEN	2
2.	FÖRUTSÄTTNINGAR	4
2.1	AVGRÄNSNINGAR.....	4
2.2	MARKANVÄNDNING.....	4
2.2.1	Landskapsbild och markanvändning	4
2.2.2	Kommunal planering	4
2.2.3	Riksentressen	5
2.3	MILJÖ.....	7
2.3.1	Vattenanvändning.....	7
2.3.2	Naturmiljö	7
2.3.3	Kulturmiljö.....	8
2.3.4	Buller	10
2.3.5	Luftkvalité.....	11
2.3.6	Förorenade områden	11
2.4	BEFINTLIG VÄG	11
2.4.1	Olyckor	12
2.4.2	Gång- & cykeltrafik.....	12
2.4.3	Kollektivtrafik	13
3.	ÅTGÄRDSFÖRSLAG	13
4.	KONSEKVENSER OCH EFFEKTER AV PLANEN	17
4.1	MARKANVÄNDNING.....	17
4.1.1	Landskapsbild och markanvändning	17
4.1.2	Kommunal planering	17
4.1.3	Riksentressen	17
4.2	MILJÖ.....	17
4.2.1	Vattenanvändning.....	17
4.2.2	Natur- och kulturmiljö.....	18
4.2.3	BULLER	18
4.2.4	Luftkvalité.....	19

4.3	TRAFIK	19
5.	FÖRKASTADE ALTERNATIV	20
6.	FORTSATT ARBETE	20
7.	REFERENSER.....	22

1. BESKRIVNING AV PROJEKTET

1.1 BAKGRUND

Det aktuella dokumentet utgör samrådsunderlag till vägplanen längs väg 561 och väg 566.

Vägplanens syfte är att planlägga för en ny gång- och cykelväg längs med hela utredningsområdet och även justeringar samt breddningar på olika platser på bilvägen, se figur 1. Den föreslagna gång- och cykelvägen sträcker sig från Hallersrudsvägen till samhället Rud. En GC-tunnel föreslås att gå under Hallersrudsleden. Planen inkluderar en ny bilväg på väg 561 från Larberg till Geterud och justeringar vid kurvorna Stenbacken och Rud. Planen innefattar även gång- och cykelväg samt breddning på väg 566 från Östanås till Lindenäs.

Figur 1. Karta över vägplaneområdet.

På östra Hammarö planeras en utbyggnad som innehåller många nya bostäder. Med anledningen av den planerade utbyggnaden skapas ökad trafik på väg 561 och väg 566. Befintlig väg är inte anpassad för att hantera de tillkommande trafikmängderna, således behöver vägen öka trafiksäkerheten men även erbjuda bättre möjligheter att resa med andra färdmedel än bil. För att möjliggöra för fler människor att resa hållbart vill Hammarö kommun anlägga en ny gång- och cykelväg längs den aktuella sträckningen. Dessutom höja standarden på några hållplatser längs utredningsområdet. I samband med anläggande av en ny gång- och cykelväg planeras vägen få en delvis ny sträckning med syfte att öka trafiksäkerheten för både bilister och oskyddade trafikanter.

Syftet med projektet och vägplanen är:

- Förbättra möjligheterna för gång-, cykel- och kollektivtrafik längs Rudsvägen och Lindenäsvägen
- Öka trafiksäkerheten för bilister och oskyddade trafikanter

1.2

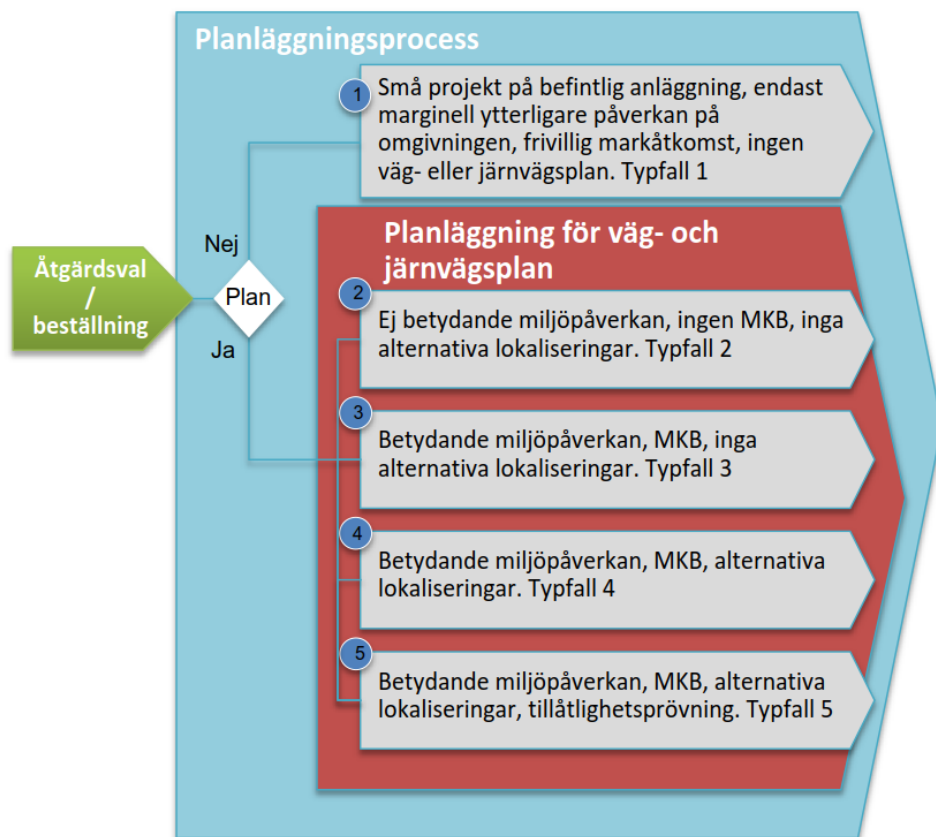
PLANLÄGGNINGSPROCESSEN

Ett vägprojekt planeras enligt en planläggningsprocess som styrs av väglagen (1971:954) och som slutligen leder fram till en vägplan. Planläggningsprocessens olika delar definieras i Trafikverkets rapport *Planläggning av vägar och järnvägar, version 1.0*. Under processens gång har vägplanen olika status, från samrådsunderlag i början av processen till fastställelsehandling i slutet. Även kommunala vägplaner, som det är frågan om här, följer samma process och även dessa vägplaner fastställs av Trafikverket.

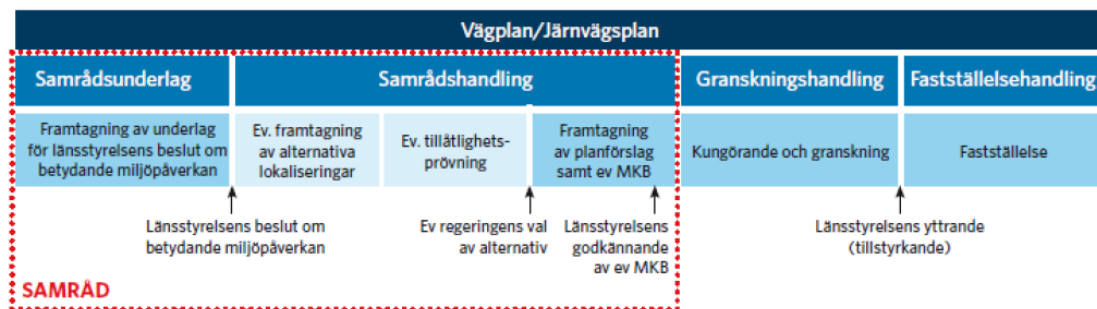
Syftet med planläggningsprocessens förfarande är att byggande av vägar ska få en god anknytning till övrig samhällsplanering och till miljölagstiftningen. Samråd är därför viktigt under hela planläggningen. I början av processen tas ett samrådsunderlag fram som beskriver projektet övergripande. Samråd sker med enskilda, med kommunen samt med de myndigheter som kan antas bli berörda (i detta fall Länsstyrelsen, Trafikverket och Värmlandstrafik). Samrådsunderlaget ligger även till grund för Länsstyrelsens beslut om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Synpunkterna som kommer in under samrådet sammanställs i en samrådsredogörelse. Den fortsatta planläggningsprocessen är beroende av

huruvida projektet bedöms medföra betydande miljöpåverkan eller ej. Planläggningsprocessen illustreras i figur 2 och figur 3.

Figur 2. Första stegen i planläggningsprocessen efter beslut om åtgärd. Utsnitt från "Planläggning av vägar och järnvägar".

Figur 3. Planläggningsprocessens olika skeden. Utsnitt från "Planläggning av vägar och järnvägar".

2. FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 AVGRÄNSNINGAR

Utredningsområdet avgränsas i väster av Hallersrudsvägen och följer väg 561 bort till busshållplatsen vid Rud samt Lindenäsvägen från korsningen mot väg 561 tills Lindenäs gård.

2.2 MARKANVÄNDNING

2.2.1 LANDSKAPSBILD OCH MARKANVÄNDNING

Hammarö kommun är en skärgårdskommun som karakteriseras av stora ytor med exponerat berg och tunna jordlager. Utredningsområdet utgörs främst av skogsmark och jordbruksmark. Det förekommer även tomtmark och mark som är detaljplanerat för natur.

2.2.2 KOMMUNAL PLANERING

Varje kommun har en översiktsplan som beskriver hur kommunen vill utvecklas och som samtidigt är vägledande för beslut i bygg- och tillståndsärenden. Den gällande översiktsplanen för Hammarö kommun antogs av kommunfullmäktige 25 juni 2018 och lägger stort fokus på tillgänglighet och en trygg livsmiljö. Gråberg/Hult, som ligger i Ruds nordvästra del, pekas ut som ett utvecklingsområde och anläggandet av en GC-väg från Rud till Bärstad vidare till Hallersrud benämns som en nödvändighet för att utvecklingen ska kunna fortgå.

En fördjupad översiktsplan för Rud vann laga kraft den 24 juli 2014. Syftet med programmet är att säkerställa att utvecklingen sker i enlighet med kommunens framtidssyn. En förutsättning för den fortsatta utvecklingen av Rud, enligt programmet, är att trafiksäkerheten höjs längs väg 561.

Delar av sträckningen för vägplanen ligger vid detaljplanerat område. De detaljplaner som berörs är Hallersrud 1:67 – ny förskola (Laga kraft 2016-07-19), Östanås 1:3 mf (Laga kraft 2009-10-13) och Rud 4:181 (Laga kraft 2000-05-26).

I planen för Hallersrud 1:67 har det anlagts en gång- och cykelväg i samband med byggnation av förskolan och vägplanen kommer därför att göra ett uppehåll vid detta område då behovet inte finns. I övriga detaljplaner är den berörda marken bestämd till naturmark.

Västerut är de norra delarna av väg 561 detaljplanlagda. Planerna går till vägkant och antas inte beröras av gång- och cykelvägen.

I Rud arbetar Hammarö kommun med en detaljplan för byggnation av bostäder för Skansviken Västra. Den pågående detaljplanen ligger intill vägplaneområdets östra sida och vid utformandet har hänsyn tagits till en gång- och cykelväg samt breddning av vägen.

Figur 4: Detaljplanerade områden längs vägplaneområdet. Det rödmarkerade området anger den pågående detaljplanen.

2.2.3

RIKSINTRESSEN

Hela Hammarö omfattas av riksintresse för rörligt friluftsliv. Utöver detta är hela Vätern runt Hammarö registrerad som riksintresse för friluftslivet. Norr om Hammarö tätort och i Sättersviken finns områden av riksintresse för naturvård. Figur 5 illustrerar samtliga riksintressen för utredningsområdet.

Figur 5. Rikssintressen kring utredningsområdet.

2.3 MILJÖ

2.3.1 VATTENANVÄNDNING

Två avvattningsföretagområden finns i området. I det ena avvattningsföretagsområdet (vid Rud) finns ett invallningsföretag och ett dikningsföretag och mot Lindenäs finns ett invallningsföretag.

Vid Hallerudsleden föreslås sträckningen gå under vägen genom en GC-tunnel. Hammarö karaktäriseras av stora ytor med exponerat berg och tunna jordlager. Vid föreslagen tunnel domineras området av granitisk gnejs och siltiga jordar och i nära anslutning till området finns område med torv. Torven indikerar att grundvattennivåerna i jordlagren sannolikt är mycket ytlig.

2.3.2 NATURMILJÖ

Det finns inga direktberörda naturvärden längs utredningsområdet, se Figur 6. Vid Hult, ungefär 60 meter från det planerade vägområdet finns en äng som är upptagen i ängs- och betesmarksinventeringen. Utöver det finns ett naturvärdesobjekt som består av en lövskog på ett avstånd om ca 50 m från den planerade vägen vid Lindenäs.

En naturvärdesinventering kommer att utföras i vår för att närmare identifiera eventuella naturvärdesobjekt och skyddade/hotade arter.

Figur 6. Naturmiljö i området kring vägplaneområdet.

2.3.3

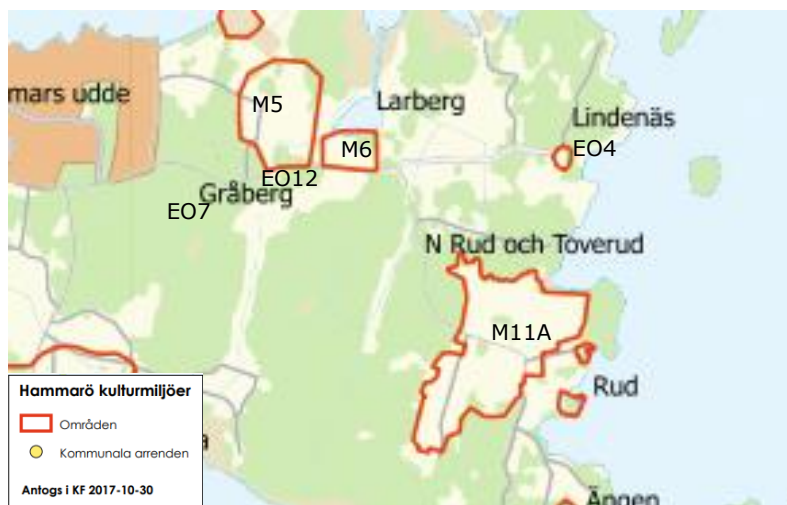
KULTURMILJÖ

Det finns inga kända fornlämningar i direkt anslutning till den planerade vägsträckan, se Figur 7. De närmsta lämningarna ligger väster om Hult, drygt 100 meter ifrån vägområdet, och består av stensättningar med den antikvariska bedömningen fornlämning.

Figur 7. Kulturmiljö i området kring vägplaneområdet.

Hammarö kommun har i sin översiktsplan pekat ut områden av betydelse för kulturmiljön (figur 8). I kommunens kulturmiljöprogram (godkänd av kommunfullmäktige 2017-10-30) beskrivs dessa områden och andra enskilda kulturmiljöobjekt i kommunen närmare. Den planerade gång- och cykelvägen ligger i eller i nära anslutning till tre utpekade områden respektive tre enskilda kulturmiljöobjekt, se Figur 8.

Figur 8. Utsnitt från karta från kommunens översiktsplan över kulturmiljöområden i Hammarö kommun. Förteckningar inlagda.

Utpekade områden i anslutning till föreslagen sträckning är M5 och M6 samt M11A. Eftersom sträckningen går söder om befintlig väg berörs varken M5 eller M6, som ligger norr om vägen, fysiskt. Områdena utgörs av bybildningar med öppet odlingslandskap och en storgård. Sträckningen av den planerade GC-vägen går längs befintlig väg genom område M11A som utgörs av jordbrukslandskap med bebyggelse kopplad till odlingslandskapet.

Vid Gråberg och söder om område M5 finns två utpekade enskilda kulturmiljöobjekt, EO7 och EO12. Objekt EO7 utgörs av Hägensbergs skola som ligger en bit in från befintlig väg och berörs inte av föreslagen sträckning. Objekt EO7 ligger i direkt anslutning till en nybyggd skola och det gamla skolområdet ingår numera i ett mer modernt landskap. Objekt EO12, ett hus, ligger norr om befintlig väg och berörs inte av föreslagen sträckning. Ytterligare ett objekt, EO4, finns i sträckningens närhet vid Lindenäs. Objektet som utgörs av ett komministerboställe berörs inte av sträckningen då denna går längs befintlig väg norr om byggnaden

2.3.4

BULLER

Längs med vägsträckan finns det ett fåtal bebyggelser och det förekommer inga väsentliga trafikbullerstörningar inom området. Följande riktvärden för trafikbuller avseende boendemiljöer bör normalt inte överskridas vid väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur.

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus

- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Detta projekt innebär ingen väsentlig ombyggnad och buller kommer därför inte att utredas.

2.3.5 LUFTKVALITÉ

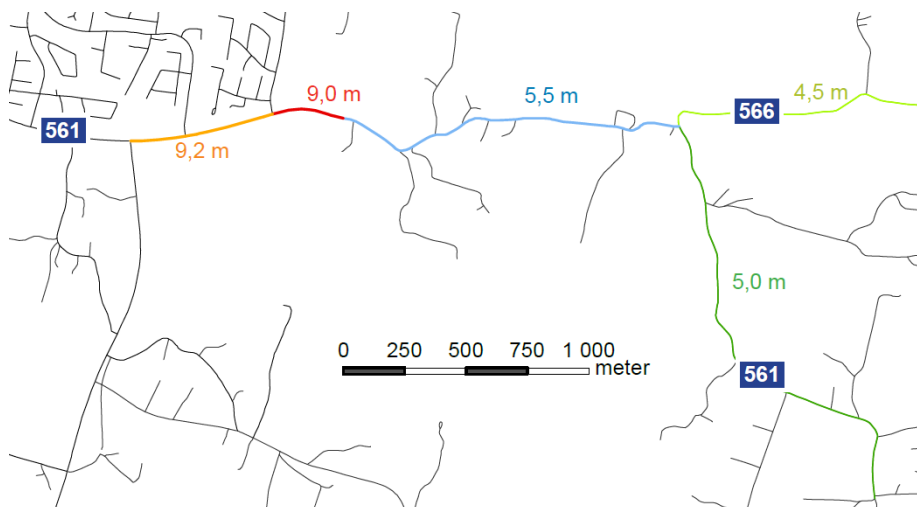
Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft avser normer och tillåtna halter för bl.a. kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly och partiklar. Ifall det finns risk för att värdena överskrids ska åtgärder vidtas. Enligt översiktsplanen förekommer inga kända områden inom kommunen där miljökvalitetsnormer för luft överskrids.

2.3.6 FÖRORENADE OMRÅDEN

Det finns inga förorenade områden i direkt anslutning till utredningsområdet. Däremot finns det kringliggande områden som kan vara potentiellt förorenade.

2.4 BEFINTLIG VÄG

Kommunen är väghållare för utredningsområdet. Funktionen för vägen är att fungera som en vägförbindelse till övriga Hammarö och Karlstad där arbetsplatser, skolor och service finns. Vägstandarden för vägarna är låg, vägarna har en mycket slingrande linjeföring med många kurvor som är horisontala och/eller vertikala med dålig sikt. Vägbredden från Hallersrudsvägen fram till Östanås ligger mellan 5,5–9 m. Sedan ner mot Rud är vägbredden på 5 meter. På väg 566 är vägbredden på 4,5 m (figur 10). Kombinerat med linjeföringen upplevs det delvis trångt när man får mötande trafik och svårt att planera körningen.

Figur 9. Visar befintliga vägbredder på aktuella vägar. Utsnitt från fyrstegsanalysen från 2010.

Trafikflödet längs Rudsvägen (väg 561) vid Bärstadsskolan är ca 1700 fordon och vid Utteråsen ca 1400 fordon samt vid Östanås ca 1300 fordon. På väg 566 (Lindenäsvägen) färdas det ca 300–350 fordon. Kommunen håller på med en översikt av hastighetsgränserna av väg 561. Väg 566 har en hastighetsgräns på 60 km/h.

Enskilda fastigheter ansluter oftast direkt till vägen längs stora delar av sträckan. Vid Rud finns enstaka uppsamlingsvägar för enskilda fastigheter men förekommer endast vid ett fåtal ställen. Detta gör att trafiksäkerheten antas vara låg i denna del av utredningsområdet.

2.4.1 OLYCKOR

Under den senaste tioårsperioden har tre olyckor med personskador rapporterats på väg 561 inom utredningsområdet. Av dessa var två stycken singelolyckor och en avsvängande olycka, två av olyckorna var lindriga och en var allvarlig. På väg 566 finns inga rapporterade olyckor (STRADA, 2010).

Enligt kommunen är antalet rapporterade egendomsolyckor på väg 561 stort, på grund av vägarnas kurviga linjeföring i kombination med höga hastigheter (Trafikverket, 2010).

2.4.2 GÅNG- & CYKELTRAFIK

Idag finns ingen gång- eller cykelväg längs den aktuella sträckningen, vilket medför att oskyddade trafikanter måste gå och cykla på vägrenen. Då gång- och

cykeltrafiken hänvisas till vägområdet skapas en otrygg och osäker trafikmiljö för oskyddade trafikanter på grund av att hastigheterna är höga längs sträckan.

2.4.3

KOLLEKTIVTRAFIK

Linje 911 trafikerar mellan Jonsbol och Rud. Sträckan har en timmesturtäthet under vardagar mellan klockan 06 och 18. Hållplatser längs utredningssträckan är Utteråsen, Östanås, Geterud, Toverud, Rudsgården och ändhållplatsen Rud.

Linje 911 ingår i Hammarö kommuns linjetrafik och trafikerar endast hållplatserna Rud, Toverud, Östanås och Utteråsen. Resterande hållplatser möjliggör endast anropstrafik till hållplatslägena. Ingen Busshållplats är tillgänglighetsanpassad.

Kollektivtrafik längs sträckan på Lindenäsvägen saknas i dagsläget.

3.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

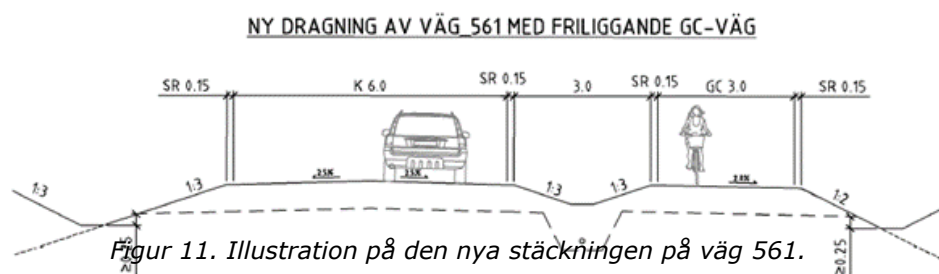
Åtgärderna som föreslås är en gång- och cykelväg som sträcker sig strax väster om Hallerudsleden bort till Rud, vid Larberg föreslås även bilvägen få en ny sträckning. Ut mot Lindenäs föreslås också en gång- och cykelväg tillsammans med att bilvägen anpassas med mötesplatser. Den totala sträckningen för projektet är 5,2 km. Av sträckningen utgörs 4,3 km av väg 561 från Hallersrudsvägen fram till Rud. De resterande 0,9 km består av väg 566 från Östanås till Lindenäs, figur 9 visar en översikt av föreslagen sträcka.

Figur 10. Översiktskarta över föreslagen sträckning.

Gång- och cykelvägen föreslås ligga på södra sidan om väg 561 och under Hallerudsleden föreslås en planskild tunnel. GC-vägen löper sedan vidare österut, i höjd med Bärstasskolan skiljs sedan GC-vägen från körbanan för att gå längre söderut innan den ansluter till bilvägen igen strax före hållplatsen Utteråsen. Drygt 200 meter väster om dagens korsning Rudsvägen/Lindenäsvägen delas GC-vägen upp, där den ena GC-vägen fortsätter mot Lindenäs på Lindenäsvägens norra sida och den andra söderut mot Rud. Förutom att anlägga en ny gång- och cykelbana får även bilvägen en ny dragning som går parallellt med GC-vägen för att sedan ansluta till den nuvarande dragningen av Rudsvägen strax söder om korsningen mot Geterud. GC-vägen fortsätter sedan på bilvägens södra/västra sida fram till samhället Rud.

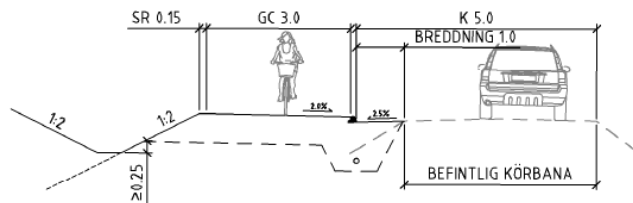
Förutom den ovan nämnda nya dragningen av bilvägen föreslås vägen att breddas på några platser samt att några kurvor rätas ut. Från Hallersrudsvägen fram till Larberg på väg 561 kommer bilvägen vara oförändrad. I förslagets nya sträckning vid Larberg kommer vägbredden föreslås 6 meter som sedan ansluts till befintlig väg (figur 11). Vid kurvorna Stenbacken och Rud kommer vägbredden att vara oförändrad på 6 meter men att kurvorna justeras och rätas ut. Mellan kurvorna och fram till Rud kommer vägen att vara oförändrad. Åtgärderna för bilvägen innebär en ökad trafiksäkerhet, då kurvorna får högre svängradie och rätare sträcka, vilket medför ett längre siktsynfält.

Vägbredden för den förslagna gång- och cykelbanan kommer vara 3 meter längs med hela stråket både på väg 561 och 566. På väg 561 kommer GC-banan vara friliggande mestadels, bortsett från kurvorna som ska justeras vid Stenbacken och Rud samt vid Larbergs gård som kommer vara kantstensbunden. Medan på väg 566 kommer GC-vägen vara kantstensbunden längs med hela stråket.

På väg 566 vid den nya korsningen vid Larberg kommer bilvägen att breddas till 5 meter fram till befintlig korsning vid Östanås. Korsningen kommer vara oförändrad och efter kurvan kommer vägen breddas till 5 meter och även sidoförflyttas fram till Lindenäs, se figur 12. Åtgärderna för bilvägen innebär en ökad trafiksäkerhet, framförallt vid mötande trafik.

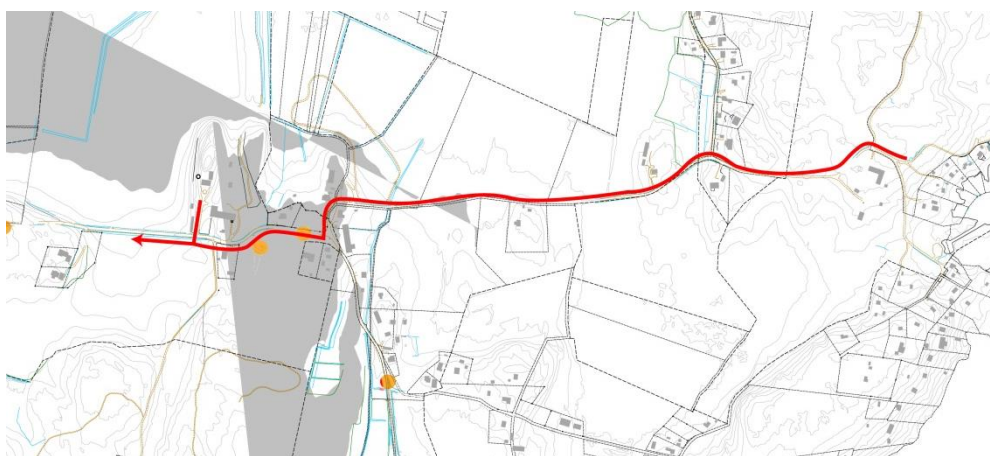
KANTSTENSBUNDEN GC-VÄG MED BREDDNING AV VÄG 566

Figur 12. Illustration på breddningen på väg 566.

Vid Bärstads förskola planeras utfarten att flyttas österut och en ny busshållplats med en bussficka i österriktning. Busshållplatserna Utteråsen, Toverud och Rud förslås få en högre standard med en bussficka på vardera sida förutom ändhållplatsen Rud. Hållplatsernas läge kan flyttats något i förslaget. För resterande hållplatser längs med stråket föreslås inga ändringar. Förslaget med bussfickor innebär en ökad trafiksäkerhet men även bättre framkomlighet för motortrafikanterna, då de inte behöver invänta bussen eller göra omkörning. Om hållplatserna ska tillgänglighetsanpassas utreds vidare i ett senare skede.

Ut till Lindenäs planeras en fortsättning av gång- och cykelvägen (Ramboll, 2018). Vid anslutning till väg 566 byter GC-vägen sida via en passage över vägen. Efter anslutningen fortsätter gång- och cykelvägen på den norra sidan av Lindenäsvägen och fortsätter tills den kommunala vägen övergår till enskilt huvudmannaskap, se figur 13. Genom att anlägga gång- och cykelvägen på den norra sidan av sträckan minskas intrånget på fastigheterna, dessutom bidrar det till en trygg och trafiksäker cykelväg som uppmuntrar till ökad cykling.

Figur 13. Gång- och cykelväg till Lindenäs.

4. KONSEKVENSER OCH EFFEKTER AV PLANEN

4.1 MARKANVÄNDNING

4.1.1 LANDSKAPSBILD OCH MARKANVÄNDNING

Eftersom sträckningen till största del är lokaliserad i direkt anslutning till befintlig väg blir markintrånget och påverkan på landskapsbild begränsad. Däremot medför den nya sträckningen av bilvägen en marginell påverkan på landskapsbilden och markanvändningen då marken idag består av skogsmark.

4.1.2 KOMMUNAL PLANERING

Vägplanen är i enlighet med Hammarös översiktsplan och planen angränsar ett fåtal detaljplaner. Vägplanen bedöms inte påverka eller beröra omkringliggande detaljplaner. Vägplanen möjliggör en bebyggelseutbyggnad i området.

4.1.3 RIKSINTRESSEN

Området ingår i sin helhet som riksintresse för friluftsliv. Planen bedöms inte strida mot riksintressets intentioner. Planen bedöms snarare kunna ha en positiv påverkan eftersom gång- och cykelbanan ökar tillgängligheten till Vätern och områdets friluftsvärden.

4.2 MILJÖ

4.2.1 VATTENANVÄNDNING

Eventuell påverkan på avvattningsföretag behöver studeras vidare i det fortsatta arbetet.

För byggnation av en tunnel under Hallerudsleden kommer schaktet med all sannolikhet att hamna under grundvattenytans högsta trycknivå varför det kan bli aktuellt att länshålla schaktet från ytligt grundvatten under byggtiden. Bortledningen av grundvatten klassas enligt Miljöbalken som vattenverksamhet (11 kap. 2§) och kräver därmed generellt sett tillstånd. Undantag från tillståndsplikten finns dock genom MB 11 kap 12§. Paragrafen beskriver att inget tillstånd krävs om det är *”uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena”*.

Om tunneln byggs tät för vatten behöver kontinuerlig avsänkning av grundvattennivåerna inte ske, omgivningspåverkan på grundvattennivåerna blir därför tillfälliga. Om tunneln inte byggs tät mot omgivningen kommer en permanent grundvattenavsänkning genom kontinuerlig pumpning och avledning av

vatten vara nödvändig för att förhindra att tunneln vattenfylls. Detta skulle i så fall påverka grundvattennivåerna i närområdet mer permanent.

En preliminär bedömning är att en avsänkning sannolikt inte kommer påverka närliggande brunnar eller eventuell föroreningstransport i området. En permanent avsänkning av grundvattnet kan dock potentiellt sett påverka den skog som idag växer i området och som är anpassad till de sannolikt höga grundvattennivåerna. Enskilda intressen skulle därför kunna påverkas och tillstånd för vattenverksamhet kan därför behöva sökas hos miljödomstol.

Länshållningsvatten bör provtas eftersom det i området finns potentiellt förorenade områden. Dessa områden ligger på tämligen stort avstånd kan vatten i kristallint berg röra sig i sprickor och därmed kan eventuell föroreningstransport ske. Analys av länshållningsvattnet bör därmed genomföras innan utsläpp till dagvattensystem eller recipient sker. För mer information angående bedömning av hydrogeologin kring GC-tunneln se PM Bedömning hydrogeologi GC-tunnel Hallerudsleden (Ramboll, 2019).

4.2.2 NATUR- OCH KULTURMILJÖ

Planen berör inga registrerade naturvärden och inga kända fornlämningar. Den planerade gång- och cykelvägen ligger i eller i nära anslutning till områden eller enskilda kulturmiljöobjekt med betydelse för kulturmiljön utpekade av Hammarö kommun. Endast ett av områdena berörs, M11A. Området utgörs av ett jordbrukslandskap med bebyggelse kopplad till odlingslandskapet. Dess värden bedöms inte påverkas negativt av den planerade GC-vägen eftersom den planeras att förläggas intill befintlig väg på denna sträcka. Övriga områden berörs inte direkt av GC-vägen. Dess bevarandointressena bedöms inte påverkas negativt eftersom GC-vägen planeras intill befintlig väg och den visuella påverkan blir därmed obefintlig.

4.2.3 BULLER

Den tilltänka trafikökningen för vägarna 561 och 566 innebär att ljudnivån kan ökat något längs vägarna, om utbyggnad sker i området. Breddning av vägen 566 mellan Östanås och Lindenäs samt justering vid kurvan Stenbacken medför att trafiken hamnar något närmare ett fåtal bostäder i jämförelse med nollalternativet, vilket ger en ökad ljudnivå. Däremot den nya stäckningen vid Larberg kommer vägen att hamna längre bort från bostäderna, vilket ger en minskad ljudnivå. Förslaget

bedöms att klara riktvärdena för trafikbuller och projektet innebär inte en väsentlig ombyggnad.

4.2.4 LUFTKVALITÉ

Avgasvärdena kan öka något i samband med den tilltänkta trafikökningen för vägarna. Enligt översiktsplanen förekommer inga kända områden inom kommunen där miljökvalitetsnormer för luft överskrids. Således bedöms den planerade vägombyggnaden inte överskrida riktvärdena för MKN-luft.

4.3 TRAFIK

Gång- och cykeltrafikanter får en tydlig förbättring med förslaget. Med en separerad gång- och cykelväg skapas en tryggare och säkrare trafikmiljö för de oskyddade trafikanterna. Bärstadsskolan, med plats för 500 elever från förskoleklass till årskurs 6, ligger längs väg 561 och påverkas positivt. En gång- och cykelväg skapar goda förutsättningar för säkra skolvägar till och från skolan.

En gång- och cykelväg påverkar även trafiksäkerheten för samtliga trafikanter. Risken för allvarliga olyckor med oskyddade trafikanter inblandade kommer att minska, då gång- och cykeltrafikanter efter utbyggnad slipper vistas längs körbanans vägren. Ökad trafiksäkerhet förutsätter även att konfliktpunkter utformas med säkerhet i åtanke så att olycksrisken minskar.

En ny gång- och cykelväg bidrar även till ökade fritidsresor till vattenområden. Tillgängligheten till Vätern ökar med en ny koppling ut till sjön. En gång- och cykelväg längs väg 561 och väg 566 har även potentialen att öka turismen något i området då det underlättar dagsutflykter med cykel.

Den befintliga kollektivtrafiklinjen kommer att fortsätta trafikera Rud längs väg 561. Inga förändringar i turtäthet och linjedragning planeras i dagsläget. Däremot utökas hållplatserna med en bussficka vid Bärstadsskolan i österriktningen. Vissa busshållplatser uppdateras med vilket innebär en ökad trafiksäkerhet men även bättre framkomlighet för bilister då de inte behöver invänta bussen eller köra om. Några hållplatserna kan flyttas något med det bör inte ändra resenärernas förutsättningar till att åka kollektivt. En ny vägdragning kan minska restiderna inom kommunen och på det sättet även öka kollektivtrafikresandet något.

En omdragning av väg 561 kan även förbättra restider för bilisterna. Minskade restider innebär att förutsättningarna att flytta över biltrafikanter till hållbara

transportmedel försämrats. En ny väg med höjd standard ökar dock trafiksäkerheten längs vägen. Justeringar i kurvorna vid Stenbacken och Rud medför ett längre siktkörfält och mindre risk för trafikolycka. Breddning på väg 566 blir det enklare att samspela med mötande trafik. Fastigheter kommer fortsätta att ha anslutningar direkt mot väg 561 och väg 566, vilket innebär att förbättringar i trafiksäkerheten blir minimala.

Goda kommunikationer till Rud och Lindenäs skapar goda förutsättningar till utveckling och förtätning av dessa samhällen. Genom förbättrade kommunikationer skapas ett attraktivare läge för nyexploatering och skapar därmed goda förutsättningar till en långsiktig utveckling av områdena.

Hammarö kommun har nyligen antagit en översiktsplan som anger bland annat en inriktning för utveckling av kommunikationer inom kommunen. Väg 561 och väg 566 är viktiga stråk i översiktsplanens framtida vision. Väg 561 till Rud pekas ut som ett stråk för utbyggnad och förbättring av busslinjen. Turtäthet längs linjen kan förbättras för att uppnå översiktsplanens mål. Ett utökat kollektivtrafikutbud innebär att vägen behöver utformas för busstrafik vad gäller resekomfort för kollektivtrafikresenärer. Väg 561 pekas även ut som en sträcka där gång- och cykelväg behöver byggas ut. Även väg 566 anges som en sträcka där gång- och cykelväg ska utvecklas. Denna vägplan bidrar därför starkt till att uppnå kommunens uppsatta vision i översiktsplanen för framtida utveckling av samhället.

5. FÖRKASTADE ALTERNATIV

2018 utfördes en utredning av SBK där de undersökte olika sträckningar av gång- och cykelvägen med hänsyn till trygghet, säkerhet och tillgänglighet samt vikten av långsiktighet och att minimera markintrång. I rapporten togs fem förslag fram varav fyra förkastades utifrån nämnda kriterier (SKB, 2018).

6. FORTSATT ARBETE

Nästa steg i planläggningsprocessen är att samrådsunderlag Vägplan ska skickas till länsstyrelsen för begäran om beslut om projektet kan antas medföra en betydande

miljöpåverkan. Om länsstyrelsen beslutar att projektet kommer att medföra en betydande miljöpåverkan kommer i nästa skede en miljökonsekvensbeskrivning att upprättas. Om så ej blir fallet kommer istället vägplanen att innehålla en miljöbeskrivning. I kommande skede kommer en mer detaljerad utformning av underlaget att utföras.

De frågeställningar som tas upp vid samrådet kommer att hanteras och utgöra en del av samrådsredogörelsen som kommer att vara en del av vägplanen.

Det ska utföras en naturvärdesinventering för att identifiera eventuella naturvärdesobjekt i området till våren.

Anmälan om eller tillstånd för vattenverksamhet ska göras till Länsstyrelsen för de åtgärder som påverkar vattenförekomster enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken.

Hur de massor som uppkommer i projektet hanteras beskrivs i kommande miljöbeskrivning/miljökonsekvensbeskrivning. Projektet eftersträvar en massbalans och lämpliga platser och användningsområden ska utredas. Det ska även framgå hur hantering av förorenade massor sker och även massor innehållande invasiva arter.

7. REFERENSER

GIS-underlag från Skogsstyrelsen och FMIS

Hammarö kommun översiktsplan. 2018

Hammarö kommun kulturmiljöprogram. 2017

Jordartskartan, SGU

Lantmäteriets Terrängkarta och Fastighetskarta

Länsstyrelsernas GIS-tjänst

Ramboll, Kompletterande utredning GC-väg längs Lindenäsvägen. 2018

Ramboll. PM Bedömning hydrogeologi GC-tunnel Hallerudsleden. 2019

SBK Värmland AB, Utredning av ny cykelväg mellan Bärstad och Rud. 2018

STRADA, www.transportstyrelsen.se

Trafikverket, Fyrstegsanalys väg 561 och 566 Rud Hammarö kommun, Värmlands län. 2010